

Případ rozmnožování norníka rudého (*Clethrionomys glareolus* Schreber, 1780) v hnízdni budce vyvěšené na stromě

A case of bank vole (*Clethrionomys glareolus* Schreber, 1780) breeding in a nest box hung on a tree

Václav Mikeš⁽¹⁾

Abstract: A breeding record of the bank vole (*Clethrionomys glareolus*) in a wooden nest box designed for hazel dormice (*Muscardinus avellanarius*) is reported. The nest box had its entrance oriented to the tree trunk and was put up at the height of 180 cm. The parameters of the nest box were as follows: inner space dimensions 95 × 80 × 210 mm; entrance hole diameter 32 mm; wall thickness 20 mm. A female bank vole with at least five juveniles were found in the nest box on 25th July 2017. The family inhabited a nest made of moss, bird feathers and leaves. The observation took place at Mýtiny (48°45'59,9"N, 14°47'8,9"E; 540 m a.s.l.) in the South Bohemian Region (Czechia). It is exceptional for bank voles to reproduce in nest boxes hung on trees and all such records should be documented accordingly.

Key words: *Apodemus*, arboreal, cavity, climbing, hollow, *Myodes*, nesting, reproduction, scanorial, vertical.

Těžišťe areálu norníka rudého (*Clethrionomys glareolus*) leží v západní Palearktidě, odkud jižní polovinou Sibíře zasahuje i dále na východ až do povodí řeky Jenisej (Bašenina 1981). Druh obývá zejména nejrůznější typy lesa, včetně jejich sukcesních stádií a stanovišť ekotonálního charakteru (Viro & Niethammer 1982). Potravní nika norníka rudého je mimořádně široká. Tvoří ji jakékoliv části bylin, listy, výhonky, kůra, plody a semena dřevin, mechy, lišejníky, houby, nejrůznější bezobratlí a případně i drobní obratlovci (Bašenina 1981). Zatímco severoevropské populace norníků podléhají pravidelným cyklickým výkyvům početnosti (perioda 3–4 roky), řada populací v západní a střední Evropě je dosti stabilní a podobnou dynamiku nevykazuje. Ve středoevropských lesích s převládajícím dubem, případně bukem a lípou, se nicméně norníci periodicky přemnožují každých 6–9 let, v návaznosti na semenné roky uvedených dřevin (Hansson et al. 2000). Norníci se mohou rozmnožovat v průběhu celého roku, u gravidních samic byly nejvyšší počty embryí zjišťovány na jaře a nejnižší v zimě. Počet mláďat ve vrhu se pohybuje v rozmezí 1–13 (Bašenina 1981). Úkryty norníků se obvykle nalézají v tlejících kmenech, pod kořeny stromů, v nízko položených dutinách, v kořenech vývrátů anebo v hromadách kletší či kamenů. Vzhledem k tomu, že norníci dobře šplhají, mohou osidlovat i ptačí budky. Takové chování ale není pro druh typické (Bašenina 1981). Cílem příspěvku je popsání případu rozmnožování norníka rudého v hnízdni budce a zasažení uvedeného pozorování do kontextu dostupné literatury.

Nález:

norník rudý (*Clethrionomys glareolus* Schreber, 1780) – samice s min. 5 již osrstěnými mláďaty v budce s hnízdem; Mýtiny; k. ú. Nové Hradky; 48°45'59,9"N, 14°47'8,9"E; 540 m n. m.; 7254bc; 25. 7. 2017; 12:45 hod.

Popis budky: speciální dřevěná budka pro plšika lískového (*Muscardinus avellanarius*) se vstupním otvorem orientovaným směrem ke kmeni stromu; zavěšena na dvojici skob zatlučených ve výšce 180 cm; stříška oplechovaná; rozměry vnitřního prostoru budky: 95 × 80 × 210 mm; průměr vstupního otvoru: 32 mm; šířka stěn: 20 mm; budka vyvěšena 22. 11. 2016.

¹⁾ Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Dukelská 242/1, CZ – 370 51 České Budějovice, e-mail: mikes@muzeumcb.cz